

Sosyal Çevre ve Öğrenme Ortam? Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Çevre ve Öğrenme Ortam? Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30634>

Özet

Sosyal Çevre ve Öğrenme Ortamı Ölçeği (SCOÖ), bireylerin buldukları eğitim veya kurumsal ortamdaki sosyal dinamikleri ve öğrenme süreçlerini algılama biçimlerini ölçmek amacıyla tasarlanmış psikometrik bir araçtır. Bu ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması, 2019 yılında Hatice Altunkaya ve A. Bakan tarafından gerçekleştirilmiştir. Uyarlama sürecinde, ölçeğin orijinal yapısının Türk kültürüne ve diline uygunluğu, **geçerlik** ve güvenilirlik analizleri yoluyla incelenmiştir. Ölçek, özellikle eğitim bilimleri ve **eğitim psikolojisi** alanlarında, öğrenme ortamlarının kalitesini ve öğrencilerin sosyal etkileşimlerini değerlendirmek için kritik bir rol oynamaktadır.

Bu çalışma, mevcut bir yabancı dil ölçeğini Türk örnekleminde kullanma sunarak, yerel araştırmacılara öğrenme ortamına dair objektif veri toplama imkanı sağlamıştır. Ölçeğin kullanımı, öğrenci başarıları ve motivasyonunu etkileyen çevresel faktörlerin tespit edilmesine olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Sosyal Çevre, Öğrenme Ortamı, **Uyarlama**, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometri, Öğrenci Algısı.

Yazarlar

Hatice Altunkaya, A. Bakan

Amaç

Sosyal Çevre ve Öğrenme Ortamı Ölçeği'nin temel amacı, eğitim bağlamında bireylerin çevrelerini nasıl algıladıkları sistematik olarak değerlendirmektir. Ölçek, öğrencilerin sosyal destek, öğretmen-öğrenci ilişkileri, sınıf atmosferi ve öğrenme kaynaklarının yeterliliği gibi kritik boyutlardaki algılarını nicel olarak ölçmeyi hedefler.

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması özel amaç ise, uluslararası geçerliliği kanıtlanmış bir envanteri Türk kültürüne özgü dilsel ve yapısal özelliklere uygun hale getirerek, Türkiye'deki akademik çalışmalara katkı sunmaktır. Bu **uyarlama** çalışması, ölçeğin psikometrik özelliklerinin Türk eğitim sistemi bağlamında da kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermeyi amaçlamıştır.

Yapı

Ölçek, temelde iki ana **yapı** üzerine odaklanmaktadır: **Sosyal Çevre** ve **Öğrenme Ortamı**.

Sosyal çevre boyutu, akran etkileşimleri, sosyal destek mekanizmaları ve sınıfındaki işbirliği düzeyleri gibi ilişkilerarası dinamikleri kapsar. Öğrenme ortamı boyutu ise, ders materyallerinin düzenlenmesi, fiziksel koşullar, görev odaklılık ve kurallara netlik gibi yapısal ve pedagojik unsurlara odaklanır.

Bu iki yapı, öğrencilerin akademik başarıları, motivasyonları ve genel refahları etkileyen çevresel bağlamın bütüncül bir resmini sunar. Ölçek maddeleri, bu kapsamlı boyutları ölçmek üzere tasarlanmıştır, ancak alt boyutları kesin faktör yapıları için orijinal uyarlama çalışmaları incelenmesi gerekmektedir.

Geçerlik

Altunkaya ve Bakan (2019) tarafından yürütülen çalışmada, Sosyal Çevre ve Öğrenme Ortamı Ölçeği'nin Türk kültürüne özgü **geçerlik** kanıtları araştırılmıştır. Geçerlik analizleri genellikle yapı geçerliği (faktör analizi) ve kapsam geçerliği (uzman görüşü) üzerine yoğunlaşmıştır.

Çalışmada, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, ölçeğin orijinal yapılarının veya revize edilmiş bir yapılarının Türk örnekleminde geçerli olduğunu ortaya koyması olmalıdır. Detaylı geçerlik katsayıları ve bulgular için araştırmaçılarının 2019 tarihli makalesine başvurulmalıdır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik (tutarlılık) çalışmaları da Altunkaya ve Bakan (2019) makalesinde detaylandırılmıştır. Güvenirliğin temel göstergesi olarak, iç tutarlılık katsayısı (genellikle **Cronbach Alpha**) hesaplanmıştır.

Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda birbiriyle uyumlu olduğunu gösterir. Uyarlama çalışmasında, ölçeğin genel puanı ve muhtemel alt boyutlarına ait **Cronbach Alpha** değerlerinin kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) olduğu rapor edilmiştir, bu da ölçeğin Türk örnekleminde güvenilir bir araç olduğunu işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Sosyal Çevre ve Öğrenme Ortamı Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması sürecinde, ölçeğin yapısal geçerliğini test etmek amacıyla **faktör analizi** uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin orijinalinde yer alan boyutları (faktörlerin) Türk örnekleminde de benzer şekilde ayrıştırmayı kontrol etmeye yarar.

Araştırmacılar muhtemelen Doğrulayıcı **Faktör Analizi** (DFA) kullanarak, ölçeğin maddelerinin

teorik olarak belirlenmi? faktörlere yüklenip yüklenmedi?ini incelemi?lerdir. Elde edilen uyum indeksleri, modelin veri setine ne kadar iyi uydu?unu göstererek yap?sal geçerli?e dair güçlü kan?tlar sunmu?tur.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: **Likert Tipi** Derecelendirme (Derecelendirme ad?mlar? orijinal makalede belirtilmi?tir.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Eğitim Alan Bireyler (Öğrenciler)

Age Group: Belirtilmemi? (Uyarlama çal??mas? üniversite veya lise öğrencileri üzerinde yap?lm?? olabilir.)

Population Details: Türk örneklemi üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği

Anahtar Kelimeler

Eğitim, Sosyal Psikoloji, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Altunkaya, Öğrenci Başarıs?, Eğitim Ortamı.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: hatice.altunkaya@adu.edu.tr (Sorumlu Yazar: Hatice Altunkaya)

Correspondence Address: Hatice Altunkaya (Sorumlu Yazar)

Şinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçeğin Türkçeye uyarlama çal??mas? 2019 yılında yayımlanm??t?r. Ölçeğin akademik ve ticari olmayan ara?t?rmalarda kullan?m? için, sorumlu yazar Hatice Altunkaya ile ileti?ime geçilmesi veya yayımland??? dergi olan Kastamonu Education Journal'ın telif hakları kurallarına uyulması gerekmektedir. Kullanım ücreti bilgisi sağlanmam??t?r, ancak akademik yayınlar genellikle referans gösterilmek suretiyle ücretsiz olarak kullanılabilir.

Ölçeğin orijinal makale linkine Dergipark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.org.tr.

Kaynaklar

Altunkaya, H., ve Başkan, A. (2019). Sosyal Çevre ve Öğrenme Ortamı Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu Education Journal*, 27(6), 2671-2679. doi:10.24106/kefdergi.3554

Ek Bilgi: Ölçeğin tamamını içeren orijinal PDF dosyası, aşağıdaki adresten indirilebilir: [sosyal-cevre-ve-ogrenme-ortami-olcegi-toad.pdf](#)

Sosyal Çevre ve Öğrenme Ortamı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri orijinal kaynaktan alınmıştır. Maddelerin tamamına ulaşmak için Altunkaya ve Başkan (2019) tarafından yayımlanan "Sosyal Çevre ve Öğrenme Ortamı Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması" başlıklı akademik makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Bu ölçek, bireylerin sosyal çevreye ve öğrenme ortamına dair algılarını ölçen çok sayıda maddeden oluşmaktadır.